СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 127. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 1-го липня 1943. No. 127. Jersey City, N. J., Thursday, July 1, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РАСПРЯ В СТОЛИЧНІЙ ВЕРХІВЦІ

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ І СЕКРЕТАР ТОРГОВЛІ В ПРИЛЮДНІЙ НЕЗГОДІ

ВАШИНҐТОН, Д. К. — Віцепрезидент Генрі А. Волес, що проводить теж Раді Економічного Добробуту, прилюдно обжалував секретаря торговлі Джесі Джонса, начеб то він уживав обструкційної тактики супроти цієї Ради. А Рада Еконмічного Добробуту має на меті нагромадити великі припаси критичних і стратеґічних матеріялів, потрібних до успішного ведення війни. Секретар торговлі Джонс є головою Фінансової Корпорації для Відбудови, отже має теж подібні цілі. У відповідь на закиди Волеса Джонс прилюдно відповів, що закиди є навіяні злобою і не згідні з правдою.

Свірка спалахнула несподівано в столичній пресі. На конференції з ґазетними репортерами президент Рузвелт сказав, що він довідався про незгоду щойно з наґоловків у ґазетах. Президент при цій нагоді пригадав, що він ще минулого року видав був вказівки до підчинених йому осіб, щоб непорозуміння вирівнували урядовою дорогою ,а не прилюдно.

ПРЕЗИДЕНТ І ЙОГО ЖІНКА ТЕЖ МАЮТЬ РІЗНІ ПОГЛЯДИ

ВАШИНҐТОН, Д. К. — З нагоди відкритої спірки між Волесом та Джонсом сказав президент Рузвелт на конференції з ґазетними репортерами, що ґазетярі „закрашують новинки" і роздувають часто незгоду між урядовими особами і тим наносять велику шкоду краеви.

Пані Рузвелт промовляла на бенкеті Краєвого Жіночого Товариства Преси і високо хвалила працю ґазетярок. Вони, казала пані Рузвелт, багато причинилися до розбуджування почуття відповідальности жінок у їх праці для воєнних цілей.

Репортерки беруть участь теж у пресовій конференції в Білому Домі. Отже з уст президента вони почули про себе протилежні „похвали".

АРЕШТОВАНО ЩЕ ОДНОГО НІМЕЦЬКОГО ШПИГА.

БРУКЛИН, Н. Й. — У звязку з арештом підозреного в шпигунстві Ернеста Леміца, Федеральне Бюро Інвестиґації придержало його спільника, Ервина Де Спреттера. Він теж мешкав на Стейтен Айленд. Тому, що Спреттер був уроджений в Уруґваю і поводився примірно та був знавцем-інжиніром, його покликували часто на наради американські підприємства, що діставали воєнні контракти. Де Спреттер передавав тайні вісти Леміцови, а цей пересилав їх дальше.

НАЙВАЖЧА ЧАСТИНА ВІЙНИ ЩОЙНО ПРИЙДЕ.

ВАШИНГТОН, Д. К. — На бенкеті Краєвого Жіночого Товариства Преси виголосив коротку промову Голова Бюра Воєнних Інформацій, Елмер Дейвис. На велике здивування всіх Дейвис сказав, що недавні успіхи в боротьбі проти нацистів та японців ще не рішають висліду війни. Найгірша фаза війни щойно прийде. Америка не легко здобула волю, тож і для її втримання треба великої посвяти. Ми щойно мусимо навчитися, що цеї війни ми не виграємо легко. Ми не сміємо легковажити сили Японії, хоч кожному тепер ясно, що японці теж не є над-людьми.

НАЙБІЛЬШИЙ ВОЄННИЙ БУДЖЕТ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА.

ВАШИНГТОН, Д. К. — Сенат приняв і відослав до конференції з представниками палати репрезентантів воєнний буджет на наступний рік у висоті 71,507,678,873, або кругло сімдесять два біліони дол. Кажуть, що це найбільший одноразовий буджет воєнний в історії людства. Загально панує переконання, що не було часу якслід передискутувати цей буджет і його принято на сліпо, з огляду на воєнну ситуацію.

КОНҐРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ГОДИТЬСЯ НА ЗАБОРОНУ ХАРЧОВИХ СУБСИДІЙ

ВАШИНГТОН, Д. К. — Конференція представників сенату й палати репрезентантів згодилась на плян, ухвалений сенатом, щоб покінчити з днем 1. серпня виплачування дальших субсидій харчовим підприємцям, коли зайде потреба цофнути ціни харчів. Представники адміністрації не змогли переперти своїх плянів і тому панує здогад, що президент не підпише цього законопроекту.

ПОЧИНАЮТЬ ПОГОНЮ ЗА ШПИГУНАМИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Федеральне Бюро Інвестиґацій порозліплювало великі наліпки з оповісткою, що воно р а д о привитає співпрацю публики в погоні за людьми, підозреними в шпигунстві проти Злучених Держав. Таксамо взивається публику, щоб вона пильно слідила за актами саботажу в воєнних фабриках і звідомляла про підозрілі поступки людей до Бюра Інвестиґації.

Комітет для Усунення Расових Різниць

РИЧМОНД, ВА. — Тут створився комітет з 33 білих та 33 чорних людей, з метою докладно розслідити причини непорозумінь між обома расами. Розслідивши, комітет обдумає способи співпраці рішальних чинників для усунення расових спірок та сутичок. Обмежений склад комітету зійдеться наперед в місті Атлянта, Джорджія, на нараду в днях 4 та 5 серпня, щоб поназначувати льокальні комітети в південних стейтах.

БІЛЬШЕ ЛЮДЕЙ ВМИРАЄ ВІД НЕДУҐ НІЖ ВІД СТРІЛІВ В ЧАС ВІЙНИ

САН ФРАНСИСКО, КАЛІФ. — Недуги й зарази представляють дуже складну проблему в часі війни. Таке пригадав проф. К. Ф. Меер, голова бактеріольоґічного департаменту в університеті Каліфорнія на нараді Американського Хемічного Товариства. Звісно ще з часів Кримської війни, що недуги й зарази вбивали більше людей ніж стрільпа. Ця небезпека збільшилася тепер, у часі ґльобальної війни. Недуги з цілого світу переносяться до краю, а тут нема відповідних підготувань, щоб їх поборювати. Деякі з цих недуг досі тут не знані і тим більше вони небезпечні. Недуги приходять з Північної Африки та Соломонських островів. Вони більш небезпечні для цивільного населення ніж для вояків. Тому треба поширити працю для опанування цих заразливих недуґ.

ВИБОРЧІ ГОЛОСИ ВІДДАНІ ВОЯКАМИ ПОМАҐАЮТЬ ДЕМОКРАТАМ

ПРИНСТОН, Н. ДЖ. — Політичні провідники журяться голосуванням вояків при виборах наступного року — на це звертає уваґу Джордж Ґалоп, директор Інституту Прилюдної Опінії. Виринає два питання: Кільки вояків буде голосувати? і на котру партію вони віддадуть голоси? При минулих конґресових виборах голосувала лише частина вояків, відсутних зо своїх стейтів. Але більша їх частина голосувала за Демократами. Таксамо й теперішні відповіди вказують, що вояки не підуть за Републиканцями.

Націсти Вважають Злучені Держави Америки за „Брутального" і „Справжнього Ворога"

ЛОНДОН. — Ґен. Курт Дітмар, німецький воєнний коментатор, говорив через берлінське радіо на тему „Війна без ризика". І доказував, що ось таку війну ведуть Злучені Державй, що стали тепер „дійсним ворогом" Німеччини, а далі „серцем" і „хребетним стовпом проти европейської спілки". На воєнні діяння американців глядить ґен. Дітмар як на „експедицію", а не „на боротьбу на життя і смерть". Каже, що Америка може собі на це позволити, бо її географічне положення таке, що вона навіть якби понесла поразку, то й це не порушилоб її основ. Ось те її положення, каже націстський ґенерал, дає їй у тій спілці домінуюче становище. Перше Британія була в такому положенню, що її не можна було діткнути, а тепер є в ньому Америка, каже Дітмар. Вона не може потерпіти чогось такого, що булоб для неї розгромом. Він каже, що Америка в тій війні нічим не ризикує. Німеччина не може ніяк на неї напасти, а навіть підводні судна не вдаряють у саму Америку, а тільки в транспорти. Але це нищить, каже він Аліянтів, а тим самим є ударом і в Америку. Американці, каже він, не маючи ризика та не надіючись відплати, зробили ту війну брутальнішою. Та, кінчить він, таку війну як теперішня, не може вважати ніякий нарід за „війну без ризика".

КОЖНОГО ДНЯ ЗАТОПЛЮЄМО ТЕПЕР ОДНУ ВОРОЖУ СУБМАРИНУ

ОТТАВА. — Малколм МекДонелд, британський високий комісар для Канади, заявив, що в останніх двох тижнях боротьба з ворожими субмаринами так поправилась, що затоплювано кожного дня більше як одну ворожу субмарину. Це завдяки новим способам боротьби. Він теж заповів, що день інвазії Европи вже дуже близький, додаючи, що заки наступить повна інвазія, можемо мати поменші. Теж підкреслив, що повна інвазія наступить аж тоді, як усі приготовання будуть цілком покінчені. Тут мається на думці тееж і те, що ще мають наспіти більші американські сили, потрібні для інвазії.

ПЕРЕДАЮТЬ ПОВНУ ПРАВДУ ПРО ВОЄННІ ПОДІЇ

ГОЛОВНА АЛІЯНТСЬКА КВАТИРА В ПІВН. АФРИЦІ. — Американці отворили велику і сильну радіову стацію для передач для народів Европи. Говорять з стації в чотирьох мовах: французькій, німецькій, італійській та англійській. Розповідають головно про воєнні події й то дуже правдиво.

У МАЙБУТНЬОМУ. У будуччині можна нам ждати різних новин. На думку „Юнайтид Ер Лайнс", між ними на першому місці буде цей великанський літак. Такі великанські літаки, мовляв, уможливлять людям у майбутньому обїзд довкола світу за два тижні. При тому кошти такої подорожи будуть такі низькі, що така подорож буде доступна для міліонів осіб.

БРИТІЙСЬКІ БОМБЕРИ ЗАЛИШИЛИ КОЛЬОНІЮ (КЕЛЬН) В ЦІЛКОВИТІЙ РУЇНІ

ЛОНДОН. — Кольонія мала 117 повітряний налет за час цеї війни. Вже те одно є вистарчальним, щоби зрозуміти, що це означає для міста і населення. Та виглядатиме це ще далеко страшнішим, коли зважиться, що це був найбільший налет, підчас якого скинено на місто дві тисячі тон експльозивного матеріялу. Це був рейд, що подобав на ті, що залишили недавно в руїнах такі рурські міста як Крефелд, Дортмунд і Дісельдорф. Згідно з британськими звідомленнями підчас налету на Кольонію прийшлося британським летунам звести з німецькими летунами чи не найбільшу повітряну битву з усіх, які досі були. Що битва була завзята, видно теж і по британських втратах, що виносили 25 бомберів. В боях і бомбардованню брали участь теж і кандійські летуни. Завдано містови таку величезну шкоду, що треба було націстівській владі вислати велику силу війська, щоби помагала гасити вогні і добувати вбитих і ранених з румовищ. Був теж у тому самому часі налет на Гамбург, але на менші розміри. Гамбург був бомбардований 97-ий раз. Кольонію бомбардовано так сильно, бо націсти пробували її відбудовувати, щоби наладнати комунікаційну сітку, а Кольонія є важним комунікаційним осередком. Крім цього має багато різних фабрик сталевих, ґумових та хемічних виробів.

КАТЕДРА В КОЛЬОНІЇ ЗНИЩЕНА, КАЖУТЬ НІМЦІ.

СТОКГОЛЬМ. — Американські кореспонденти доносять, що в Німеччині піднято величезний ґалас спиводу британського налету на Кольонію. Берлінські кореспонденти шведських газет подають, що німці твердять, що знищена цілковито кольонська катедра, з якої остали тільки дві славні вежі, що ледви чи встояться. Кажуть, що одна з бомб вдарила в саму середину катедри. Теж подають, що знищена залізнича стація, що положена дуже близько катедри, а яка властиво була тим предметом, на який британці чигали. Теж кажеться, що є великі жертви в людях, бо бомбардовано саму середину міста, найгустіше заселену. Берлінська новинкарська аґенція розписується про нові запальні бомби, яких британці вживали, а які мають бути жахливі, та яких вживано досі тільки при бомбардованню Вуперталь, де мало бути, як подають британці, до 22,000 осіб вбитих і ранених. В Кольонії теж знищено при бомбардованню і старий ратуш, що походить ще з часів істновання Ганзи.

МОРАЛЬ НІМЕЦЬКОГО НАРОДУ ПІДУПАДАЄ.

СТОКГОЛЬМ. — Треба слухати нікого іншого, а тільки самого міністра націстівської пропаґанди Ґебельса, щоби переконатись, що нерви німців вже дуже натягнені. І чи диво? Боротьба за Атлянтик програна. Рур в руїнах. А ціла Німеччина — перед інвазією Аліянтів.

СТО АМЕРИКАНСЬКИХ ФОРТЕЦЬ БОМБАРДУВАЛИ ЛЕҐҐОРН

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Девять мінут тривав налет на Леґґорн, що положений 200 миль на північ від Риму. Яких сто Літаючих Фортець перелетіли тисячу миль, щоби бомбардувати ось ту італійську морську базу та центр рафінерії нафти. Знищено при тому залізничі шляхи, як теж поцілено одною бомбою італійський кружляк. З відомостей ,які передано в Швайцарії ,виходить, що Леґґорн цілком знищений, та що досі викопано з руїн 175 осіб вбитих і 300 тяжко ранених.

АТАКУЮТЬ ІТАЛІЮ З УСІХ БОКІВ

КАЇРО. — Як американці бомбардували Леґґорн, то британці нищили Сан Джіованні і Мессину та бомбардували інші місцевости на островах Сицилії й Сардинії, знищивши при тому 11 ворожих бойовиків.

В ЮГОСЛАВІЇ ПОСТАНЦІ ЗАЧАЛИ НОВУ ОФЕНЗИВУ

ЛОНДОН. — Ґен. Дража Міґайловіч, провідник югославських четників, розпочав з своєю повстанчою армією офензиву проти окупантів на трьох фронтах. Так само піднялись і грецькі повстанці. Кажуть, що ця активність звязана з надією, що скоро начнеться інвазія Европи з боку Аліянтів. Повстанці, кажеться далі, мають проти себе девять німецьких дивізій, між якими є дві спеціяльні.

ВЕЛИКА АЛІЯНТСЬКА АРМІЯ В БІЗЕРТІ

ЛОНДОН. — Паризьке радіо ,контрольоване німцями ,подає, що Алінти зґромадили в Бізерті, в Північній Африці, великі маси війська, очевидно для европейської інвазії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРУДНОЩІ ПОВОЄННОГО СВІТУ

Доносять з Лондону, що голяндський і бельґійський уряди на вигнанні виступили проти пляну розвязувати всі безпосередні повоєнні економічні проблєми спільними силами, через ново створену орґанізацію, Допомогову й Регабілітаційну Адміністрацію Обєднаних Держав. Хочуть ці два уряди спеціяльно робити самі закупи для допомоги й регабілітації Бельґії, зглядно Голяндії, а не робити цього через спільну орґанізацію, в котрій, мовляв, верховодять чотири потуги, Британія, Америка, Росія й Китай. Дві держави видно бояться переваги великих держав у спільній орґанізації. Вони не хочуть зректися своєї суверенности на користь великих держав, боячися видно, що таке зречення буде корисне для великих держав, а шкідливе для менших держав.

Що треба признати замітною справою, це не стільки самий протест Бельґії й Голяндії, кілько факт, що цей протест піднявся проти першої орґанізації, яку Обєднані Держави створили для ведення справ після війни. Є це немовби заповітом тих труднощів, з якими стрінеться акція Обєднаних Держав для орґанізування світу для мира. Погодження інтересів великих держав, з одного боку, з інтересами малих держав, з другого боку, буде одним з цих труднощів. Як знаємо, Ліґа Націй була зорґанізована на основі рівности всіх держав, великих і малих; це одначе мало той наслідок, що й найменша держава, котрої попертя спільної акції не мало для акції великого значіння, могла своїм голосом не допустити до акції. Світ отже ледво чи може вернутися до старої системи; одначе якуж тоді вибрати нову дорогу?

Перед конвенцією союзу контракторів у Шікаґо промовив ґенерал Филип Флеминґ, адміністратор федеральних робіт, про справу переходу з воєнної продукції до мирної продукції, очевидно по закінченню цеї війни. Він виходив видно з думки, що період повоєнної реконструкції може легко стати періодом безробіття на велику скалю. Коли закінчиться війна, говорив ґенерал, фабрики будуть мусіти перестати виконувати урядові контракти на кількадесять біліонів долярів. Не треба великої уяви, аби передбачити наслідки цеї події. Зчасом наладнається мирова продукція, але у періоді між закінченням воєнної продукції і наладнанням повної мирової продукції буде важкий переходовий період повоєнного перестроєння. Аби облекшити цей період широким масам людей, треба, на думку ґенерала Флеминґа, вже нині почати плянувати різні засоби ,аби цей період облекшити.

В цей спосіб і в нутрішній політиці й господарці, зовсім як у зовнішній, чи міждержавній, повоєнний період висуває довгу низку важких питань, які нерозвязані заздалегідь можуть легко спричинити поважні суспільні терпіння й глибокі суспільні потрясення.

Всеканадійський Конґрес Комітету Українців Канади

Сьогодня одержали ми перший канадійсько-український часопис — **„Новий Шлях"** — що приносить перші вісти про **„величаву маніфестацію єдности та канадійського патріотизму"**, себто про Перший Всеканадійський Конґрес, скликаний Комітетом Українців Канади, який відбувся в Виннипеґу в днях 22, 23 і 24 червня 1943 року, в великій салі Роял Аліксендра Готел. Отсе, як пише „Новий Шлях", вперше в історії канадійських українців зїхалися до Виннипеґу сотки українців та українок із усіх сторін Канади, щоб у цьому критичному моменті обговорити важні справи, що торкаються їх як канадійців і українців. Далі стверджує часопис, що Конґрес заманіфестував всім і вся, що Комітет Українців Канади є правдивим репрезентантом всіх канадійців українського походження. Теж пише, що Конґрес був великим успіхом, та що годиться за те поґратулювати тим, що його зорґанізували, як і всім тим, що на нього прибули. Між іншим, ось так схарактеризував цей Конґрес Дж. Симпсон, професор університету з Саскатуну, в кінцевій промові на бенкеті, влаштованім з нагоди закінчення Конґресу, заступаючи на Конґресі рівночасно і домініяльного міністра воєнних усмуг Ля Флеша.

Про наради Конґресу передруковуємо те, що подає „Новий Шлях".

* * *

ЗВИЖ 700 НА НАРАДАХ КОНҐРЕСУ, ТИСЯЧІ НА ПУБЛИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.

Канадійські українці були звезвичайно чисельно заступлені на Конґресі. Ще кілька днів перед Конґресом делеґати й гості з усіх сторін Канади почали зїзджатися до Виннипеґу. Один потяг, що їхав із Торонта, привіз десятки делеґатів зо сходу ще день перед Конґресом. Вчасно прибули й делеґати та гості з західної Канади. На відкритті Конґресу **в вівторок було вже біля 600 делеґатів і гостей. Звиж сімсот делеґатів і гостей постійно були на конґресовій салі підчас доповідів і дискусій, не зважаючи на спеку.** Делеґати були від різних товариств, парохій та установ; були люди з різних шарів: українське східно-канадійське робітництво зо сходу й наше фармерство з заходу мало чисельну репрезентацію. Також українські церковні громади різних деномінацій були заступлені звиж 70 духовниками. Наша старша й молодша інтеліґенція була також громадно зарепрезентована. Поважне представництво мала молодь і жіноцтво.

Перший День.

У вівторок перед полуднем, по реєстрації делеґатів, вибрано предсідників і їхніх заступників на кожну сесію Конґресу. Предсідником на вівтірковій пополудневій сесії був адв. П. Лазарович із Едмонтону, а його заступником В. Гультай з Торонта; в середу вранці: о. д-р В. Кушнір та ред. Мир. Стечишин із Виннипеґу; пополудні: Ів. Ісаїв із Едмонтону та адв. Теод. Гуменюк із Торонта; увечорі: д-р К. Андрусишин із Виннипеґу; у середу вранці: ред. М. Ґетьман із Торонта та адв. Я. В. Арсенич із Виннипеґу; пополудні: інж. Вол. Коссар та о. О. Оленчук із Альвени, Саск; увечорі Ів. Василенко з Торонта.

Символічний знак перемоги "V" пишався між двома прапорами — канадійським і українським національним — на салі нарад, а також вечорами у театральних салях, де влаштовувано публичні підприємства сприводу Конґресу. Кожний конґресовий день мав своє особливе гасло. Гасло першого дня Конґресу було **„Війна й перемога"**; другого **„Перемога й воля"**; третього — **„Перемога й забезпечення"**. Відповідно до цих гасел проходили доповіді, дискусії та інші діяння на Конґресі.

Офіційно відкрив Конґрес у вівторок пополудні о. д-р Василь Кушнір, голова Екзекутивних орґанізацій, і накреслив значіння єдности народньої та осудив ті публікації, які безпідставно й провокаційно тедуть кампанію проти КУК та орґанізацій, які входять у його склад:

„Ми ніколи не були й не будемо комуністами ні націстами — заявив о. д-р. — Зате ми є льояльними супроти нашого канадійського уряду, канадійських свобід та її демократичних інституцій". Він також висловив сподівання, що Атлянтійський чартер, який заповідає кращу будучність для всіх народів світу також причиниться й до того, **що в вільній Европі буде вільна українська нація.** Він рівнож підкреслив, що КУК діє під гаслом: **„Всі зусилля канадійських українців за переможне ведення війни — за мир, свободу, честь усіх народів по цій війні!"**

Від міської управи та мешканців Виннипеґу вітав Конґрес посадник Дж. Колтер.

Адв. Я. Арсенич, К. С., секретар Екз. КУК, у своїй доповіді **„Комітет Українців Канади"** обзнакомив делеґатів із причинами та дотеперішньою діяльністю й історією КУК. Він підкреслив, що до КУК не належить лише мала ґрупа (комуністична), тому що до нападу Німечини на Совети вона виступала проти канадійської участі в війні та поборювала канадійське воєнне зусилля.

Інж. Вол. Коссар, голова КЕУНО та містоголва Екз. КУК і голова координаційної комісії КУК, у своїй доповіді **„Вклад канадійських українців у воєнні змагання Канади"** подав статистичні дані про діяння канадійських українців для воєнного зусилля Канади. Ці дані, хоч лише вжиті для прикладу та відноситься лише до поодиноких околиць, заселених українцями, були маркантним показчиком, скільки посвяти, труду та крови дають канадійські українці для канадійської воєнної справи. Він підкреслив, що як сьогодні канадійські українці можуть бути горді зо свойого дотеперішнього вкладу в канадійське воєнне зусилля, то в цьому також велика заслуга КУК, який створено в першій мірі для консолідації канадійського воєнного зусилля українського суспільства в Канаді. Цифровими даними доповідач виявив, що наш український загал щедро помагає цьому воєнному зусиллі грішми, робочою та військовою силою. На підрахунок подає кількість канадійських українців і українок у канадійських військових формаціях на 35,000 люда. Серед них є звиж двісті пятьдесять офіцирів.

Канадійські Українці.

Головною атракцією цієї сесії була дво-годинна промова **проф. Ватсона Кірконела** з Гемилтону, Онт. Він говорив на тему **„Канадійські українці"**. Ціла промова була річевою, на правдивих фактах і арґументах обґрунтованою відповідю на огидну кампанію комуністів проти канадійсько-українського суспільства. „Я хочу обороняти одну з цих великих льояльних громад (КУК) проти малої, але галасливої тічні політичних вояків... які розірвалиб усіх нас на кусні, якби мали нагоду — заявив промовець. — Живемо в часі фальшивої й часто безсоромної пропаґанди. Гітлер не має монополю на великі брехні. Ґрупа, зложена з 13 комуністичних часописів у Канаді, постійно називає КУК націстами, фашистами й зрадниками (офіційно канадійські комуністи є „ультра-льояльними"). Вони називають КУК малою пронімецькою меншістю серед великої та льояльної і Сталіна обожаючої української громади в Канаді". Доповідач розказав історію розвитку комуністичного руху в Канаді, його нищівну діяльність (особливо серед українців, про ТУРФДІМ, про накид Богомольця з Москви на КУК і про його похвали для большевиків (ТКУ). Він доказав, що так зв. комуністи - українці (ультра-льояльні") це горстка брехунів, коли тимчасом КУК складається з усіх українських канадійських українців різних політичних і релігійних переконань. КУК складається з людей та орґанізацій, які від початку підтримували й досі підтримують канадійське воєнне зусилля.

(Промова проф. Кірконела буде опублікована в українському перекладі, або буде видана окремою книжкою).

„Польсько - Українське Порозуміння".

На цій сесії зачитано було насипі депеші-привіти, листи й побажання. Між іншим подано делеґатам до відома лист-відозву чотирьох канадійсько - польських орґанізацій (Федерейшен оф Поліш Сосаєтіс ін Кенада, Асошієйтед Полс ін Кенада, Поліш Еллаєнс ін Кенада і Поліш Нешонал Еллаєнс і н Кенада). Ця відозва звернена до „канадійських українців, зібраних на Конґресі". Вона накликає українців до співпраці з поляками, признаючи, що українська нація має право до самовизначення таксамо, як і інші нації. У тому листі кажеться, що КУК мав рацію в свойому останньому Меморандумі, що заявився за відложенням справи накреслення кордонів держав (Москви й Польщі) по війні; одначе одночасно висловлено жаль, що Меморандум був так уложений, що виглядало, немовби він був звернений виключно проти Польщі. Між іншим ця відозва була передше опублікована в двох польських ґазетах у Канаді.

Заклик польських товариств, хоч він іне був формально звернений до КУК, передано до канцелярії Екз. КУК! одначе тому, що одна місцева анґльо-мовна щоденна ґазета зробила з цієї польської відозви немовби головну справу на Конґресі й дещо занепокоїла навіть учасників Конґресу, президія Конґресу була спонукана на одній сесії вияснити цілу справу.

„Масовий Збір Перемоги".

Увечері в вівторок у місцевому театрі Плейгавз відбулася сприводу Конґресу патріотична канадійсько - українська маніфестація (Вікторі Мес Есемблі). Предсідником був капелян-сотник С. В. Савчук із Виннипеґу. Короткі промови-привіти виголосили почесні гості: манітобський ґубернатор Р. Ф. МекВилйемс, манітобський премієр Стюарт Ґарсон, посадник Виннипеґу Ґарнет Колтер, отаман (майор) М. Сиротюк, чет. І. Дж. Ноконий, чет. А. Лютак із КВАК, чет. В. Волощук.

Довшу промову **„Культурне Завдання Нашого Покоління"** виголосив почесний гість професор Дж. Симпсон і з Саскатуну. Він говорив про славну історію та традиції українські й висловив сподівання, що стaранням КУК духові, моральні та історичні цінності українців, привезені тут з України, ввійдуть у спільну скарбницю канадійського народу.

Рівночасно проф. Симпсон проголосив, що в саскачеванському університеті в Саскатуні відкриваються вечірні курси української мови. (Із саскатунської преси довідуємося, що викладатиме на курсах д-р Т. К. Павличенко, професор аґрономічного факультету на тамошньому університеті).

-Капелян - сотник С. В. Савчук заявив у своїй промові, що головною ціллю Конґресу є як-найбільша координація та збільшення участі канадійських українців у канадійському воєнному зусиллі. Він коротко розказав історію КУК і підкреслив, що в цей час між іншим підтримують 139 українських греко-католицьких і греко-православних священиків, які обслугують 656 парохій; 700 до 800 учителів, сотки льокальних громадських провідників, шість тижневих і шість місячних та одна півтижнева ґазета. Назагал, 1,429 громадських осередків, отже принайменше 80 процент канадійських українців активно визнають КУК своїм представництвом.

Приграва на маніфестації військова орхестра Виннипеґ Райфелс; між промовами виступали зо співом три сестри Білоус і панна Степаник і грала славна молоденька скрипачда Донна Ґресько. Біля півтора тисячі людей були на цій маніфестації.

Другий День.

У середу на ранішній сесії обговорювано справу створення фонду на ведення різних аґенд КУК, особливо воєнної услуги.

Цікаві доповіді та промови виголосили на пополудневій сесії пп. домініяльний посол А. Г. Глинка **(„Деякі проблєми канадійського народу").** та адв. І. Р. Соломон, голова Екз. СУС у Виннипеґу; о. д-р В. Кушнір **(„Повоєнна реконструкція світу"),** В. А. Сарчук із Виннипеґу **(„Український вклад в канадійську культуру")** — доповідь на ту саму тему д-ра Костя Андрусишина була виголошена того вечора в Авдиторії перед концертом). **Про українську визвольну справу** говорили: д-р Т. К. Павличенко зо Саскатуну й ред. Мир. Стечишин із Виннипеґу. Обидва промовці висловили перконання, що Атлянтійський чартер також буде пристосований до українського народу та що по війні той народ стане справді вільним і державно - незалежним. (Обширніше про ці важні промови і доповіді подамо в чергових виданнях ґазети. — Ред. Н. Ш.).

Великий Концерт.

Атракцією того вечора був великий концерт (Вікторі концерт), який улаштовано з нагоди Конґресу в Міській авдиторії. Виступали славні українські артисти: світової слави піяністка **Любка Колесса,** співак **Михайло Голинський,** скрипаль-композитор **Роман Придаткевич** із Ню Йорку. Виступав також діточий хор Рідної Школи при парохії св. Володимира й Ольги під диригентурою Олеся Мушія. Предсідником був д-р К. Андрусишин.

Біля 3,500 людей прислухувалися грі та співові наших славних мистців.

Третій День.

У четвер на передполудневій сесії обговорювано програму КУК у звязку **з виданням підручників українознавства для вжитку канадійських вижчих шкіл,** літератури, для наших вояків і т. ін. Запропоновано **о с о б л и в и й** фонд (45,000 дол.).

Пополудні виголосили реферати пп. П. Лазарович та І. Ісаїв з Едмонтону **(„Повоєнна реконструкція в Канаді")** і п-ні С. Савчук з Торонта й Н. Когуська з Виннипеґу **(„Жінка в житті народу").** Про ці реферати подамо осібно.

На цій сесії також ухвалено резолюції, які поділено на такі ґрупи: 1) справа виграння війни; 2) домашний фронт; 3) поміч тим, що потерпіли від ворожої акції; 4) оборона демократичних засад; 5) виграння миру; 6) соціяльна та економічна забезпека; 7) канадійська культура; 8) признання канадійсько-українським піонірам; 9) канадійсько - українські орґанізації; 10) справа капелянів українців; 11) створення воєнно - допоміжного фонду ва 12) признання-подяка саскачеванському університетові за встановлення вечірних курсів українознавства. (Резолюції будуть подані в чергових виданнях).

Бенкет.

Увечері в їдальні Роял Александра Готел відбувся бенкет у честь делеґатів Конґресу. Предсідником був д-р Василенко з Торонта, гостем-промовцем ґен. Володимир Сікевич. Також промовляли: о. М. Горошко з Принц Алберт, Саск., проф. Симпсон із Саскатуну, дом. посол А. Г. Глинка та проф. Роман Придаткевич і з Ню Йорку .На бенкеті було звиж 650 людей.

452 Делеґатів - Вояків.

Згідно зо звітом голови Коорд. комісії КУК, інж. В. Коссара, поданим на останній сесії Конґресу, в Конґресі взяли участь 711 осіб із Канади та 4 зо ЗДА, разом 715 осіб, між якми несповна 100 гостей (решта делеґати). Поодинокі провінції були так зарепрезентовані: Бр. Колюмбія — 6, Алберта — 61, Саскачеван — 175, Манітоба — 301, Онтаріо — 158, Квебек — 10.

Замітне, що 452 особи, які були на Конґресі, є в службі в активній або резервовій армії.

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

16)

— О Семене Іванович! Ви не знаєте, що то є діти для родичів! А тут і у господарстві вашому: ваші таки піддані, замісць того, щоб її поважати, служити, вони будуть попрікати, що й вона така мужичка, як і вони...

— „О, ні! Я цього не стерплю. Я строго прикажу, щоб..."

— І вже, по приказу! Коли чоловік сам по собі не знайде поважання до себе, то хоч не приказуй! У вічи будуть шанувати, а за очи проклинати. Дістанеться і мені на старости. Усім я буду як більмо в оці. Хоч як хочете, а й ви під час засоромитесь при людях мені честь віддати, як треба вашому тестеві! Галочка це бачитиме, і надглядатиме краще чим я. Вона моя кров. Через моє страждання, через людські попрйоки, через непорядки у господарстві, через дітський сором за неї і не оглянемося, як ляже вона, моя голубочка, у сиру землю! Не знатиме, сердешна, щастя і спокою у замужестві, не буде мати радости у діточках; у горі, у сльозах, у журбі погасне як свічечка!... Добреж, коли ще нічого; а як же у такому ділі, яково є братися по нерівні, цуратися свого роду, та є може гріх?

— „Ех, Олексію Петровичу! Це ми, люди, вигадали, що то пани, а то простий народ. У Бога усі рівні".

— Так, рівні по ділам своїм, як явимося туди. Тут же нам треба знати, що то є начальство. Як булоб без нього?

— „Без начальства же і не можна і добре нам за ним. А що люди, то всі рівні".

— Ох, що це ви говорите! Я просто читати вмію, а таки начитую і розумію, що ще з покон віку, від самого Адама, вже були і благородні і прості...

— „Де це ти, Петровичу, начитав?" аж всміхнувся Семен Іванович, питаючи.

— Нідеж, як у святій біблії. Адже памятаєте, що Сифа, Адамового сина, рід та звали синами Божими, а Каїнів рід — синами чоловіческими. Хоч воно і не, щоб благородні і прості, як ми тепер зовемо, а усе одні ліпші, а другі нижчі. З того то віку так і пішло. І як стали мішатися сини з роду Сифового з родом Каїновим, от і умножилися гріхи на землі до безкінця, і так, що Бог покарав їх водою. Та й дальш читаємо, що святим мужам повелівалося брати жінок усе з свого роду, а не з чужого якогонебудь. І у юдеїв, то було одно покоління ліпше перед прочими, і часто поминається у біблії: „людиє і народ". Так от бачите, є розрізнення. І як би це не було від Бога, для порядку на світі, давно воно перевелось би: давно Бог, гордим противний, давно вигубив би і викорінив панство, як би воно було не від Нього, а від гордости людської. Це усе бачучи, як мені піти проти закону і порядку, від Бога даному, і у ваш рід благородний віддати свою дитину, роджену від простоти і мужицтва? Не буде благословення Божого! А я цього не хочу ні Галочці ні усьому роду майому, коли цим Бог благословить.

Довго такого багато говорили і спорили між собою і з писання і так, своїми словами, а таки Семен Іванович не переміг Олексія ніяк, на тім у той день і зосталося. Усі були укупі, розговорювали любязно, і коли Олексій виходив куди до робітників, то Семен Іванович з Галочкою і голубилися і милувалися між собою: той усе просив, щоб роздумала та вийшла за нього, а вона все свого держалася і плачучи просила не згадувати вже більш про це.

— „Добре!" сказав Семен Іванович вже перед світом, проходивши усю ніченьку по своїй кватирі і усе думаючи та придумуючи, як би по свому зробити. „Добре", каже: „так зроблю. Навряд, чи будуть тоді ще відговорюватись!" І чи спав, чи не спав тої ночі, а ранком уже і у Галочки.

Голублячи її, сказав, що випросившись у начальства, їде завтра у свою сторону, аж до Прилуків.

„На довгож?" аж злякавшись, спитала Галочка.

„Так, що може неділі дві або три проїзджу: не близька сторона".

„За чим же ви поїдете?"

„Діло є".

„Яке там припало?"

„Галочко! сказав Семен Іванович, доцілувавши її кріпко. Невжеж ти думаєш, що я тільки так просто поговорив з тобою і з пан-отцем об моїому щасті, і вслухавши, що ви мені говорили, так вам і піддамся? Це вже ліпше мені живому у яму лягти! Ні, я цього так не оставлю. Поїду додому, візьму від брата, від усіх родичів таке письмо, що вони не тільки позволяють, та ще просять, щоб я оженився на обивателевій дочці".

„Кажіть бо, Семене Івановичу, просто: на мужичці... Еге! бачите, вже ви заранння соромитесь сказати, що оженитесь на мужичці".

— „Ні, душко, це не об тім... От узявши такі письма, візьму і від архієрея лист, що нема гріха женитися на нерівні, як твій пан-отець каже. Та тоді вернувшись, проситиму своїх начальників, щоб приїхали та розговорили вас з пан-отцем, та і отця протопопа попрошу, щоб з писання поговорив".

Галочка, як вислухала це, аж помертвіла! Звела очиці до Бога, а у очицях блеснула сльозинка, вздихнула тяжко, а далі промовила: „Ви таки усе своє?"

— „І вмру з тим і доведу до свого кінця!" сказав Семен Іванович.

„Не знаю!" сумуючи та тихенько промовила Галочка... І увесь той день кріпко чогось то журилася і не боронила Семену Івановичу розказувати Олексію, за чим він їде у свою сторону.

(Дальше буде).

Американці Через Націстичні Окуляри

З хвилею, як Америка найшлася в війні проти держав Осі, націстична пропаганда станула перед завданням змалювати німцям американців так, аби від американської участи в війні не потерпів німецький воєнний настрій.

Завдання не було легке. Передусім ще не так давно та націстична пропаганда говорила, що Америка нездібна до війни до того, що вона все зробить, аби тільки не найтися в війні. Колиж Америка-таки в війні найшлася, і то проти Німеччини, то цю трудність націстична пропаганда могла побороти без великого клопоту; адже націсти вже достаточно привчили німців не добачувати різних суперечностей у націстичній пропаґанді.

Наці показують американця в телескопі.

Більше клопоту справити мусіло націстам основне наставлення німців до американців. Німці саме здавна відносилися до Америки з подивом. Вони прославляли американську техніку й масову продукцію. Вони зрештою читали в газетах і книжках, що в 1917. році Англія й Франція вже були програли війну з Німеччиною, але їх урятувала Америка. Отже націстична пропаганда взялася тепер за важке завдання переконати німців, що американці з 1942. року не подібні навіть до своїх батьків з 1917. року, котрих знали німці з сумного досвіду в Франції. Взялася націстична пропаганда грати на цій різниці двох поколінь американців, послугуючися при тому щедро анальоґією Франції; мовляв, Америка, подібно як Франція, пережила по першій світовій війні період ростратного видавання, роскидання грошей, перепиху, і це все ослабило боєву здібність молоді.

Ціль такої пропаґандивної політики мусить бути очевидна для всякої думаючої людини. Вона зміряє до того, аби представити ворога таким малим і слабим, аби німці не боялися з ним воювати. Що вона не відповідає правді, це певно підозрівають деякі німці, яким націстична пропаґанда ще зовсім не зачадила мозків. Інші зате стрінулися з розчаруванням, коли їм прийшлося активно зіткнутися з американцями на полях бою. Варта бе прослідити, яку порцію німецької невдачі в Африці треба приписати націстичній пропаґанді про військову нездарність молодого американського покоління. Зрештою, що тепер думає німецька публична опінія в краю про те, що полки Ромеля потерпіли таку невдачу в боях з тими американцями, яких націстична порпаґанда представляла за нездібних воювати? Чи не показалася націстична пропаганда бумеранґтом, що вдарив самих німців?

Традиційним німецьким звичаєм націстична пропаґанда примінювала ту саму систему на кожній ділянці.

Чи це американці під моральним зглядом?

Наперед на полі духового й морального життя націстична пропаґанда малювала американців як плитких, роспущених, збабілих, здібних на всяке звиродніння. Нацист Авґуст В. Гальфельд, котрий працював як націстичний кореспондент в Америці, написав у своїй книжці, що американський уряд не міг інакше зробити війни популярною й взявся заманювати вояків до війська, „переміннюючи цілий край на один великий дім роспусти”. „Анґріф”, орґан самого царя націстичної пропаґанди Гебельса, у статті „Вони цього не сподівалися”, пише, що американці сильно розчаровані війною; мовляв, вони все з війни тільки зиски тягнули, а тепер їм приходиться переносити труднощі, недостачі й тягарі. Мовляв, вони на це не здібні. І інші ґазети не минають ні одного дня, аби не пригадати німцям, що американці не мають воєнного духа. Через те вони не можуть переносити браку ґазоліни, і тому по всій Америці, мовляв, запанувало бутлеґерство ґазоліни. „Дойтше Альґемайне Цайтунґ” писала, що кожний автомобіліст в Америці має в своїм нотесі адресу продавця ґазоліни, від котрого він може дістати стільки ґазоліни, кільки йому треба... за відповідну ціну, очевидно.

„Нойесте Нахріхтен” писала про американців як про гістеричний нарід. Через те, мовляв, уряд не дає їм усіх вісток, усеї правди, а тільки частину. Та через те знов, як каже ця ґазета, люди попадають у неоправданий оптимізм; ось діставши вісти з Африки, фабричні робітники перестали працювати: адже війна вже скінчилася. Колиб робітникам сказали, що вона ще не скінчилася, вони попали в роспуку. Таке пише про американців „поважна” націстична ґазета.

„Вінер Волькс-Цайтунґ” пише ще відкритіше, що „американські переможні війська” це просто боягузи, котрі добули собі перемоги в Африці золотом. По такій перемозі вони ждали великого реву перемоги; тимчасом замісць цього реву перемоги „прихильники того прислужника жидів Рузвелта й прихильники того большевика Вилкія зчепилися зі собою за чуби так, що тепер американці кажуть: що це вже не важне, котра сторона виграє, як тільки вони позбудуться усіх цих панів”.

Американський вояк у кривім зеркалі націстів.

Старий спосіб малювати Америку як країну, в якій панує доляр, тепер уживається без кінця. Берлінський „Льокаль Анцайґер” писав, що американці добувають побіди не воюванням, а торгуванням. „Цеж факт, що деякі вояки прибули до Африки навіть без кріса, а з карманами, повними золотих долярів. Ґебельсова власна газета „Анґріф” писала про ґенерала Кларка, що в дорозі до Африки йому власне пропали штани з карманом, повним золота, з котрими він, мовляв, вибрався перекупити французьких урядників в Африці.

Узягалі в військовій ділянці націстам прийшлося на самий перед валити покутуюче серед німців переконання про боєвість американського вояка, винесене з першої світової війни. Як тільки американські війська появилися в Африці, „Франкфуртер Цайтунґ”, що має бути органом німецької інтеліґенції, подала німецькій інтеліґенції статтю під наголовком: „Айзенґавер не Першинг”, в котрій вияснялося, що Айзенгавер не має ні запалу ні ентузіязму американця з 1917. року. Гітлерів „Фелькішер Беобахтер” писав потім, що американці ведуть війну на спосіб Голівуду; ця газета й писала, якби німецький фільмовий актор Ґустль Фреліх став ґенералом, то він провадив би війну так, як її ведуть американці. Та ґазета подала вістку, що Кларк Ґейбел, американський фільмовий актор, мовляв, жид, зголосився до війська як простий і став національним героєм, коли відмовився приняти ранґу ґенерала.

Вольтер Герґерсгаймер, університетський професор, взявся за важке завдання виснити німцям психольоґію американці. В „Остдойтшер Беобахтер” він каже, що є тільки один спосіб зрозуміти цю психольоґію: треба приняти, що Америка не має цивілізації. Тому кожний американець пробує в своїм життю всего, від чищення черевиків до біржі. Він не привязується до нічого. Внаслідок цього його проба на військовому полі мусить скінчитися катастрофою.

По появі цеї статі шановного професора скоро послідували події, які показали, що нерозуміння ворога може справді покінчитися фатально. Тільки що кампанія в Африці не скінчилася фатально для тої сторони, котру вказав у своїй всемудрости німецький професор.

(Докінчення буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА”.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

RUSSIA vs. POLAND: COME NOW THE UKRAINIANS

To the Editor: You printed on May 11 a letter in which the Minneapolis Council of Poles implies that the western Ukraine is an integral part of Poland. Neither historical nor ethnological consideration justify such a claim. Reference to history in this case can serve no purpose: otherwise Turkey might claim Bulgaria, Yugoslavia, Rumania and Hungary, which she once occupied.

Neither Russia nor Austria had committed any new crime in 1793, for it was Poland that, three centuries before, had grabbed an alien country being emasculated by the repeated Mongol invasions. The Austrian emperors at least showed their decency by recognizing the historic truth and, consequently, restoring the title of Kingdom of Galicia and Lodomeria to the territory now under dispute, with Lvov as its capital.

In September, 1919, President Wilson declared at a meeting in St. Louis: "I feel like asking the secretary of war to get the boys together on some field where I would say, 'Boys, I told you... that this was a war against wars, and I did my best to fulfil the promise, but I am obliged to... say in mortification and shame that I have not been able to fulfil the promise ... You fought for something that you did not get.'"

Neither did Wilson succeed with his ideal that every nation become independent. The Poles ignored him while invading the western Ukrainian republic and with the other aggressors dismembering her, exactly as it happened to Poland in the eighteenth century. Evidently history is an inefficient tutor.

If the president of a powerful country is sabotaged, how then is a despoiled nation to feel about its territory having been re-alloted to the old grabber? The kingdom in question was the western section of the Ukraine, which enjoyed independence until the fifteenth century, then from 1648 to 1709, and lastly in 1917-1923. So if a people is fighting for its freedom, as the Ukrainians always did, alien claims to its blood-drenched ancestral soil prove nothing else but an incurable lust for rapine. As a rule, those laboring under such a malady not only scorn the principle of a rightful ownership, but also deny the very existence of the owner.

Walter Lippmann wrote in The Minneapolis Tribune in March: "There is nothing in the Atlantic Charter which guarantees to every nation its pre-war frontiers. The line (Polish frontiers), as existed in August, 1939, was drawn not by negotiation, but by armed force... in the territory under dispute the Poles are in a decided minority." Two weeks later the New York Herald Tribune said editorially, "Pilsudski pushed the frontiers far to the east ... Neither is it easy to sympathize with Polish imperial dreams of reclaiming all this essentially Russian territory."

The Fortnightly Review of London contains in its issue of April, 1934, an article by Lancelot Lawton in which he states, "The Ukrainian nation is as ancient as the English ... Ukraina has been held down by other nations, and knowledge of her has been wilfully concealed or prevented by her suppressors .. For centuries her neighbors have striven to absorb her...The history of Ukraina has been one of repeated subjugation, of continuous and desperate strife against Tartars, Turks, Poles and Russians...The total number of Ukrainians in the world is certainly not less than 45,000,000."

The New York Sun on Sept. 23, 1938, said, "The Ukraine is peopled by stalwart, industrious Slavs who have known war ever since their ancient capital, Kiev, was overrun by the Mongols ... The The Ukrainians are not and never have been Russians. They do not speak Russian. Their culture, literature and civilization is vastly different and older...As late as 1923 the Ukrainian republic was a separate country signing treaties with European nations..."

The above quotations make it perfectly clear that the Ukrainians are neither Poles nor Russians, but a separate ethnological entity, with a thousand-year-old history which entitles this entity to have its place among other free nations.

As for the USSR, it must give heed to the demands of new times and act in conformity with the desire of the entire Ukrainian nation to have its lands reunited.

—Ukrainian National Association, Br. 385.

—Joseph Graskow, Pres.
—Joseph Kowaliev, Rec. Sec.
—Alex Kozak, Fin. Sec.

Minneapolis Star Journal,
June 21, 1943.

Minneapolis.

І ТАМ ЗАЛЯКАНІ ІНВАЗІЄЮ.

ЛОНДОН. — В Болгарії прининено цілковито рух для всіх цивільних крім мешканців в таких містах як Софія і пристані Варна і Бурґас.

ПРОДОВЖЕННЯ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ „ЕМІҐРАЦІЇ„

Перестаріле слово „еміґрація” для означення збірности української національної ґрупи в Америці заступлено тепер словом „громада”. Поняття громади ширше, бо обіймає не лише старих еміґрантів, але теж і друге покоління, що перенялося українськими культурними цінностями та перещеплює його в прилюдному життю Америки. Але тут хочемо говорити виключно про батьків громади, тобто про тих, що як еміґранти виїхали з української землі і репрезентують ще до високого ступня старокраєву традицію та культуру.

Отже до таких то „еміґрантів” требаб дещо відозватися так, як колись писали наші ґазети без ніяких додатків чи пояснень.

Діло в тому, що ось та стара українська еміґрація (в дійсности іміґрація) вимирає. З тим зменшується число тих, що переховували традиції та культурні цінности зо старого краю. Нераз зо смертю одної лише вартісної одиниці забракне в цілій місцевій громаді українського живчика. А на місце такої одиниці не появляється ніхто. Те, що ми називаємо „народнім життям”, припиняється і то нераз безповоротно. А шкода, Бож кільки то зусиль в минулому вкладено в цю місцеву українську громаду, кільки переведено маніфестацій, кільки добрих гуманітарних та культурних учинків зараховано на діяльність усієї української збірноти.

„Та що зробити. Старість не радість. Від смерти не викупитися” — кажеться звичайно. Про це саме йде. Таж старість може і повинна бути радістю! А і смерть можна прогнати на довший час. А вартісна одиниця, хоч і стара, може оставати важним чинником або хоч дорадчим для молодого покоління, а це молоде покоління, як прийде нагода, запрезентує тоді краще додатні сторони українського надбання.

Коли так поставити справу, то можемо сміло заговорити про продовження життя української еміґрації, а то й української громади.

Нічого тут нового не скажемо, але пригадаємо те, про що вже літами говориться між людьми, а також пишеться провідними біольоґами в книжках та фахових ґазетах. Треба лише тим заінтересуватися і переконатися, яка це велитенська література і який це важний рух. Важний він головно для тих що прийшли до свідомости, що то їм шкода покидати без потреби цей світ; що варта ще прожити, щоб побачити „чада чад своїх”; що сонячні дні справді приходять аж по великих переживаннях та по перебутих життєвих бурях. І як хосенною може бути одиниця, що в здоровлю та в погіднім настрою проживе до глибокої старости, та які цінні вказівки та завваги може така людина подати своїм молодшим ближнім!

Коли взяти під увагу, що війна винищує сотні тисяч найздоровшого молодого покоління — бо хирляків не беруть до війни — то який то був би хосен для цілого людства, колиб наші свідомі дозрілі громадяни перенялися ідеєю зберегти своє життя і здоровля хочби до того часу, коли покінчиться війна. Варт побачити новий, повоєнний лад, за який ми всі боремося і який мусить природно прийти. Але, щоб цей новий лад побачити, для цієї цілі треба чимось пожертвувати. Отже в першу чергу треба пожертвувати частину часу на читання медичної літератури, на розмову з людьми, що займаються продовженням життя, або хочби на якусь лекцію з такої области.

Дальше треба пожертвувати деякі шкідливі, хочби і приємні навички, що скорочують життя та затроюють орґанізм, от хочби надуживання алькогольних напитків. А крім цього треба пожертвувати частину часу на активну працю для скріплення здоровля: Чи то на проходи, чи на купелі, чи на читання книжок або хосенну розмову, щоб ум був усе активний. Бо коли „немічна плоть” потягне за собою „бодрий дух”, то людина вже наперед страчена. А навпаки, дух підбадхорює тіло до активности, а з тим і до продовження життя.

Світозір.

AMERICAN HEROES

BY LEFF

Two hours after the ill-fated destroyer Hammann was sunk, her skipper, Comdr. Arnold Ellsworth True, was rescued from the water and found to be supporting two enlisted men. He himself was so exhausted that he did not realize both men were dead. Comdr. True, who was awarded the Navy Cross and the Distinguished Service Medal for heroism, typifies the spirit of our men in arms. They give to the limit of their endurance. Do YOUR part! Buy more War Bonds and Stamps!

U. S. Treasury Department

НОВА ДЕШЕВА УЛЬТРА-ФІОЛЕТОВА МАШИНА.

В фабриці Радіової Корпорації Філко в Геринон, Н. Дж., вставляють нову машину для ультрафіолетових промінів, яка протягом кількох хвилин видасть таку силу промінів, що 15 робрітників зможе з них користати. В той спосіб сотки робітників цеї фабрики зможуть користати з тих промінів, які мають велике медичне значіння.

ПОВЕРХ 4,000 СТОЛІТНИХ ЛЮДЕЙ.

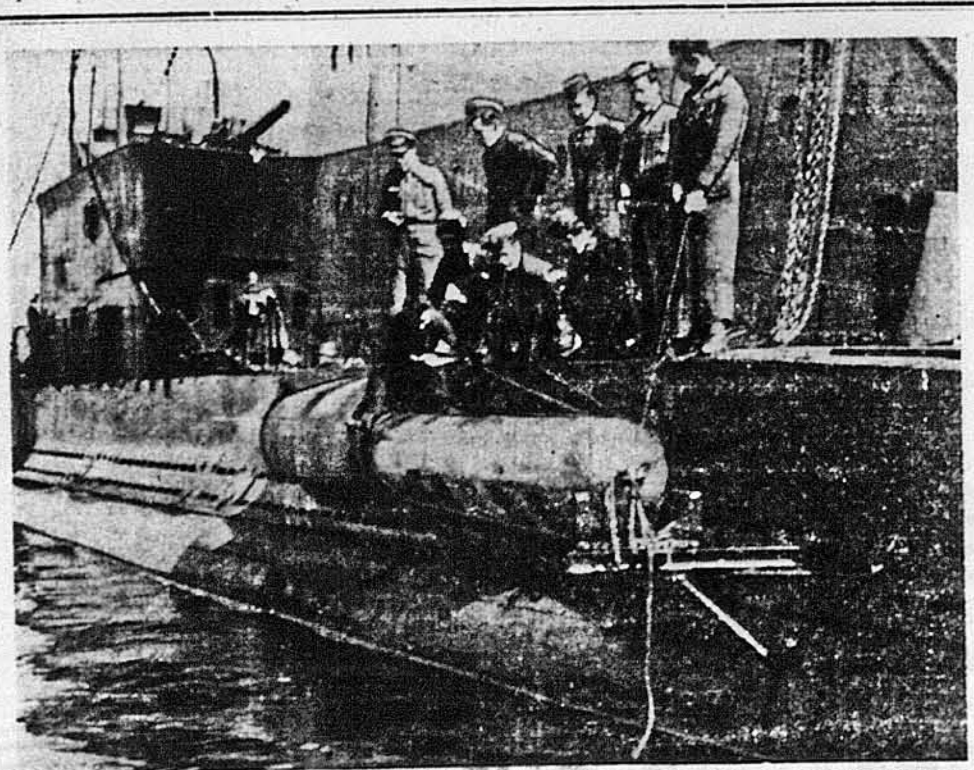
До бюра державної статистики населення зголосилося поверх 4 тисячі осіб, які кажуть, що їм перейшла вже сотня літ. Та статистичне бюро не дуже тому довіряє, бо каже, що старші люди часто не памятають, коли вони родилися, а деколи таки кажуть неправду...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВИЛКС-БЕРИ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 4. липня, в парохіяльній гали, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на ці збори, щоб вирішити всі важні справи. — І. Барнас, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членщь, що місячні збори відбудуть в неділю, 4. липня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в годині 2:30 пополудні. Взиваємо всіх членів прийти на час і вислухати контр. комісії, котра здасть звіт за перший півріќ. Взиваємо всіх членів заплатити свої вкладки. — За уряд: Г. Монюк, предс.; Л. Бих, кас.; М. Галькевич, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що півручні збори відбудуться 3-го липня, в годині 7. ввечір, в гали 74 Геріс Евеню. Обовязком є кожного члена явитись на цих зборах. Не явившийся член заплатить кару згідно зо статутом. Стефан Бардачевський, секр.

ПРИГОТУВАННЯ ДО НАПАДУ НА ВОРОГА. У якомусь порті приготовляється до бою грецький підводний човен. По скінчених приготованнях човен виплив на Егейське море, де він стрінувся з ворогом, і де торпеда, котру ми бачимо при боці човна, розсадила один з ворожих кораблів.

З Історії Невільництва в Бразилії

(Докінчення)

Життя негрів.

З уваги на скасовану неволю чорних, багато чужинців думає в Бразилії нема расового конфлікту між білими і чорними. Дехто навіть називає цей край „муринською або арабською республикою". Одначе в дійсності так не є. Бразилія має расовий антагонізм, як і Північна Америка, але не має в своїй психіці тієї простолінійности англійсько-американського пуританізму, який в країні Лінкольна й Вашингтона роздмухав расову ненависть між білими й чорними до білої гарячки.

В Бразилії нема сумної слави „судів Лінча"; тут ніхто демонстративно не залишає місць у вагоні, коли там зявиться чорний пасажир і т. і.; тут — навпаки — негрів, півнегрів, чвертьнегрів і т. і. можна зустріти на всіх кермуючих шаблях бразилійського суспільного життя. Офіцир меншої ранги, нижчий урядовець тієї чи іншої державної установи, дрібніший промисловець, купець і т. і., негр — явища звичайні в Бразилії, але негра — міністра, дипльомата, команданта полку, лідера політичної партії, губернатора стейту, чи що, Бразилія, коли не помиляємось, ще не бачила. Існують якісь сили, які до високих, кермуючих справами країни становищ, негра не допускають.

Говорити про побут бразилійських негрів трудно, бо: 1) в Бразилії зовсім нема етнографічно побутового письменства, яке ми бачимо або в народів першої-ліпшої європейської країни, а тому й 2) дослід побуту доводиться робити самостійно, тільки в рідких випадках користуючи ті чи інші випадкові статті, порозкидані в ріжних періодичних бразилійських виданнях.

Бразилійські мурини забобонні, побожні й... брудні. Побачити мурина або муринку, що десь купаються в річці, озері чи взагалі на вільній воді — річ майже неможлива, бо взагалі мурини бояться води. Можливо, що цей страх перед водою має й свої поважні підстави; річ у тому, що шкіра муринів має пори значно ширші від пор у шкірі білої людини, а тому вплив води на організм мурина далеко сильніший і раптовніший, ніж на організм білої людини.

Страх перед водою — характеристична властивість усього взагалі бразилійського простолюду. І тому тут усі річки, озера й приморські береги не мають тієї маси купальників, аматорів прогульок на човнах, пароплавах і т. і., взагалі того життя на воді, що так сильно розвинене в Європі. Особливо помітний цей страх крім муринів, ще між португальцями, яких у Бразилії навіть дражнять, що вони, мовляв, умиваються тільки тоді, коли дощ іде.

Муринські оселі мають незвичайно сумний, відстрашаючий вигляд. Хати зліплені будь-як, закопчені, чорні всередині і знадвору, з заставками або самими віконницями замісць вікон, неохайні, брудні й бідні. Довкола хат жадної ростинности, квіток, овочевих чи декоративних дерев, господарських забудувань, огорожі, чи що. Посеред хати огнище, під стінами сякі-такі сідала (обрубки дерева, якась скринька, бляшанка і т. і.), на цвяхах або кілках невибагливі лахи з одежі, один-два ронділ до готовлення їжі та ще деякі дрібниці — це й усе, що можна побачити в хаті тутешнього мурина. Такий самий, як не гірший вигляд має хата й т. зв. кабокля[2]). Очевидно, що тут мова йде про тих муринів і кабоклів, які в бразилійському суспільстві займають становище подібне до становища наших селян, або робітників.

В Бразилії нема тих людських скупчень, які в нас приймято називати селом. Бразилійське хліборобське населення (кабоклі, мурини й чужинці-кольоністи) живе страшенно розкидано: двір від двору на чверть, на пів, а то й на цілий і більше кільометрів. Певна громада таких порозкиданих садиб називається кольонією, яка в своєму осередку має звичайно кілька садиб, що більше зближені до себе; це т. зв. венда[3]), церква, школа, інколи трапиться ще кузня і т. зв. готель, в якому за дорогі гроші подорожній може переночувати, щось попоїсти та накормити й напоїти своїх коней.

Мурини, кабоклі й узагалі простолюд люблять одягатися у яскраві кольори, перфумуватися, пудруватися, танцювати, споживати алькоголь, бавитися, зчиняти криваві бійки на своїх забавах, носити при собі сікоти, довжезні факони[4]) й величезні револьвери.

До найбільш улюблених забав згаданого шару бразилійського населення належать т. зв. фести[5]), кінські перегони з примітивним тоталізатором, у якому одначе збірається грошей на тисячі й десятки тисяч мільрайсів, — бої півнів, триденна карнавалова гульня, що в великих містах часто-густо переходить у загальні бакханалії танців, пияттики й веселощів і нарешті кіно й цирк, та в останнім часі змагання у копаний мяч.

Як мурини так і бразилійці, а з ними й збразилійщені чужинці страшенно люблять галас, гармідер, крик, шум. У своїх співах, грі на музичних інструментах і т. п. всюди найбільше звертається увагу на якнайбільшу інтенсивність галасу. Цілком нехтується гармонія, стрійність і мельодійність у співах і грі на інструментах. Мельодії простолюдя, якими воно задовольняє своє музикальні потреби, незвичайно бідні. Це звичайно простенькі мельодійки на 2—3 ноти з таким самим простеньким приспівом на 1—2 ноти. Тексти до таких мельодійок бувають безконечно довгі. Головний інтерес слухачів подібних пісеньок скупчується саме на тому безконечному тексті, а не на мельодії, технічнім виконанні, голосі співака чи що. Всі ці музичні прикмети для тутешнього простолюдина відограють ролю тільки приємного шуму, який одначе не повинен заважати йому слідкувати за текстом пісеньки.

Ріжнородні тарахкальця тамбурики (бубни), дудочки й подекуди гармонії та гітари — оце всі тутешні простонародні музичні інструменти. На гітарах грають переважно, як на балалайках, без жадної мельодії, лише для витворювання шуму. Прості мурини й кабоклі зовсім не вживають смичкових інструментів.

У великих і малих містах, що в масі свого населення складаються із збразилійщених чужинців (італійці, німці, португальці, сирійці і т. д.), музика й музичні інструменти европейські. Але й ця, міська бразилійська музика, підлягає впливам згаданих угорі елементів бразилійського музичного примітивізму.

---

[2]) Мішанець з муринської, індійської й португальської крови, мешканець глухої провінції; напів згірдлива назва бразилійців узагалі; щось таке, як українця назвати гайдамакою, малоросом, русином і т. і. Є деякі бразилійці і збразилійщені чужинці, які гордяться назвою кабокля і де треба і не треба афішують її.

[3]) Крамниця, в якій є все і нічого доброго.

[4]) Ножі у шкіряних піхвах, бувають або прості, що нагадують штилет, або криві, подібні до короткої шаблі. Носять ці ножі на шкіряних пасках під сподом маринарки або камізельки.

[5]) Фести, свято з танцями, музикою, напоями, штучними огнями, віватами, льотеріями і т. і. У кольоністів-чужинців (давніших, чи новіших емігрантів) до того всього додають ще часом театральну виставу.

Й ПРАПОР. Пані Пошіє Ейб, американка японського роду, шиє американський прапор в одній фабриці в Фресно, в Каліфорнії, і каже, що вона має надію, що його американські війська внесуть до Токія.

Збирайте Бляшанки, Шовкові Панчохи й Товщі

Ложка стопленого лою, порожна бляшанка чи стара шовкова панчоха, це на перший погляд непотрібне драння, яке найкраще викинути на смітник. Тисячі фунтів лою, та взагалі непідходящих для людського споживання товщів, тонни бляшанок та мішки старих панчіх, це цінні засоби для ведення сучасної, найбільш модерної і найбільш смертоносної війни. Тому то й закликають, щоб їх не марнувати, а збирати й передавати туди, де з цього „драння" зроблять важне воєнне знаряддя.

Лій, товщі, вишкварки з мяса, старе стоплене сало і т. п., мають в свойому складі гліцерину. Відповідними способами цю гліцерину можна добути з них у чистому виді. Гліцерина у свою чергу необхідна для виробу всіляких вибухових речовин, при помочі яких викидається кулі з рушниць і з дул гармат, наряжається шрапнелі, гранати, торпеди й міни. Хто викидає чи виливає ті лишні товщі, той на ділі нищить важний складник нашого узброєння.

Збирати товщі для передачі на збірні пункти цілком не трудно. В стару бляшанку можна зливати усякі роди стопленого лою, сала, оливи, рослинних і звіринних товщів. Тримати треба в холодному місці, поки не призбирається фунт чи більше. Занести до найближчого різника, який відважить, скільки тих лишків є, заплатить означену ціну і передасть цей старий товщ туди, де його перероблять на вибуховий матеріял.

Старі шовкові чи найлонові панчохи потрібні для перерібки на мішки на порох та на парашути. Мішочки на порох, які вкладається у корабельні гармати, мусять бути з шовку, тому що він одинокий спалюється, не оставляючи попелу. В мішочки йде точно відважена кількість пороху, чим реґулюється силу вибуху і віддаль, на яку полетить куля. Найлонова тканина легка й густа і з неї роблять парашутні частини та мотузи, вживані для підйому в повітря безмоторових літаків (Ґлайдерів).

Цілком не шкодить, чи панчохи старі, діраві чи подерті. Існують способи, щоб використати тканину, з якої вони зроблені; важне тільки, щоби були шовкові та найлонові. В кожній майже крамниці, де продають панчохи, є скринька чи кошик, куди можна скидати старі панчохи. Крамниці знають, куди їх передати далі.

Бляшанки важні через те, що мають в собі цину. Тепер японці заняли край, де добувано найбільше того металю. Зі старих бляшанок робиться нова, а крім того добувається цину, потрібну для інших цілей. Тому треба збирати всі бляшанки, окрім тих, що в них була фарба, варніш або згущене молоко. В кожній місцевости існують Збіркові Комітети (Салведж Коміті), які подають інструкції, де бляшанки складати, як їх збирати і хто та коли їх забере для передачі у фабрики для перетопу. Де таких комітетів і інструкцій ще нема, там треба бляшанки виполокати і складати. Швидше чи пізніше будуть пороблені заходи, щоб і вони виконали своє завдання в цій війні.

Загальна Рада — ФЛІС.

ТАРЗАН, ч. 793. Засідка.

Хоча він знав, що на нього полюють скриті противники, Тарзан не боявся.

Як він вийшов на беріг, він почувся щасливим, що вернувся назад до своїх джунглів.

На його нещастя, вітер дув від моря. Тарзан не міг зачути небезпеки перед собою.

І він не мав ніякої осторогі про небезпеку, яка йому грозила.